

N:o 101.

Ank. till Riksd. kansli den 1 maj 1908, kl. 2 e. m.

Utlåtande, med anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till arfvode åt en extra lärare i elektroteknik vid tekniska högskolan. (2:a U. A.)

I en den 3 april 1908 aflåten, till statsutskottets förberedande behandling öfverlämnad proposition, n:o 180, har Kungl. Maj:t under åberopande af bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för samma dag föreslagit Riksdagen att till arfvode åt en extra lärare i elektroteknik vid tekniska högskolan å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

I detta ärende har departementschefen till ofvanberörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»I sitt yttrande till statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för den 14 januari 1905 omförmälde dåvarande departementschefen styrelsens för tekniska högskolan underdåniga skrivelser den 27 november 1903 och den 26 september 1904, däri bland annat anförts, att sedan lärarkollegiet vid tekniska högskolan utsett särskilda kommitterade för utredning af frågan om behovet af ytterligare lärarkrafter i elektroteknik vid högskolan, dessa föreslagit, att den obligatoriska treåriga lärokursen för eleverna i fackskolan för elektroteknik skulle ökas med åtminstone ett halft år, hvarvid studiet under sista terminen hufvudsakligen skulle ägnas åt elektrotekniken, samt att för eleverna i bergsskolan och fackskolan för maskiningenjörsväsendet skulle beredas tillfälle till den utvidgade undervisning i ämnet, som numera äfven inom dessa fackskolors område visat sig erforderlig. För åstadkommande af hela denna utvidgning af undervisningen hade kommitterade ansett, att, förutom den dåvarande professuren i elektroteknik, borde upprättas dels ytterligare

en professur i teoretisk elektroteknik dels och för de båda nämnda fackskolornas behof därjämte ett lektorat af högre lönegraden. Detta förslag hade blifvit tillstyrkt af lärarkollegiet. Högskolans styrelse hade emellertid i berörda skrivelser uttalat, att det enligt styrelsens mening borde anstå med frågan om anordnande af någon ytterligare undervisning i elektroteknik för fackskolorna för bergsvetenskap och mariningenjörsväsende utöfver den, som redan meddelades, intill dess det förslag till utvidgning af högskolans verksamhet, som af styrelsen gjorts, i dess helhet blifvit af statsmakterna behandladt.

I enlighet med departementschefens af statsrådets öfriga ledamöter biträdda hemställan aflät Kungl. Maj:t nådig framställning till 1905 års Riksdag om anvisande å ordinarie stat af medel till en professur i teoretisk elektroteknik vid högskolan; och blef denna framställning af Riksdagen bifallen.

I det under nästföregående punkt å föredragningslistan öfver ecklesiastikärenden för i dag upptagna ärende har Eders Kungl. Maj:t, med anledning af en utaf högskolans styrelse i underdånig skrivelse den 10 december 1907 gjord framställning, hvaröfver kommittén för den högre tekniska undervisningens ordnande den 17 mars 1908 afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, föreskrifvit, att ett af särskilda, af lärarkollegiet vid högskolan utsedda sakkunniga uppgjort detaljeradt förslag till arbetsfördelning mellan professurerna i elektroteknik och teoretisk elektroteknik vid högskolan skall i hufvudsak iakttagas samt att den nu treåriga lärokursen för den elektrotekniska fackskolan skall från och med höstterminen 1908 tills vidare, om och i den mån förefintliga tillgångar i afseende på lärarkrafter och materiell m. m. det medgifva, utsträckas till att omfatta en tid af tre och ett halft år.

I skrifvelsen den 10 december 1907 har emellertid högskolans styrelse jämväl åberopat ett af nyssnämnda sakkunniga tillika gjordt uttalande rörande undervisningen i elektroteknik för de elever, som ej tillhöra den elektrotekniska fackskolan. Jag har förut omnämnt, hurusom tidigare arbetande kommitterade ansett, att ett lektorat af högre lönegraden borde inrättas för tillgodoseende af denna undervisning, men att högskolans styrelse för det dåvarande ansett det böra med frågan härom anstå.

De senast hörda sakkunniga hafva i likhet med styrelsen hållit före, att upprättandet af ett lektorat nu knappast kunde ifrågakomma, då frågan om hela högskolans omorganisation stode på dagordningen, men däremot föreslagit, att för ändamålet måtte inrättas en extralärbefattning. Denne extralärare skulle icke allenast öfvertaga den kurs

i elektroteknik för vissa icke till fackskolan för elektroteknik hörande elevgrupper vid högskolan, som hittills stått på programmet, utan därjämte med en del af dessa elevgrupper genomgå en mindre öfningskurs i ämnet. Under senaste åren hade nämligen vid flera tillfällen med skärpa framhållits nödvändigheten af elektrotekniska öfningar för vissa af de nämnda elevgrupperna, och ansåge de sakkunniga, att en sådan kurs för ett par af dessa grupper redan nu kunde anordnas, omfattande dels elektrotekniska konstruktioner (projektering af elektriska anläggningar), dels ock en mindre kurs i mätningsteknik med laborationer.

Högskolans styrelse säger sig gilla detta förslag om inrättande af en extraläraryrkebefattning, hvilket jämväl biträdts af lärarkollegiet vid högskolan och för öfrigt öfverensstämmer med den plan, som den nuvarande kommittén för den högre tekniska undervisningens ordnande för samma ändamål ansett lämplig. Till den ifrågasatta extraläraren har styrelsen beräknat ett årligt anslag å 2,000 kronor och för den skull hemställt, att Eders Kungl. Maj:t täcktes aflåta nådig proposition till Riksdagen om beviljande å extra stat af ett anslag till nämnda belopp.

I sitt förberörda utlåtande den 17 mars 1908 har sistnämnda kommitté anført, att kommittén ansåge den föreslagna åtgärden att för ändamålet inrätta en extraläraryrkebefattning med nämnda arfvode synnerligen lämplig, enär däraf intet hinder mötte för ett senare definitivt ordnande af den elektrotekniska undervisningen på sätt kommittén hade för afsikt att föreslå.»

Då genom hvad i ärendet förekommit syntes departementschefen styrkt, att behof af ifrågavarande extraläraryrkebefattning föreläge, och då till arfvode för densamma inga disponibla medel vid högskolan funnes att tillgå, hemställde departementschefen om förevarande propositions aflåtande.

Af den i ärendet förebragta utredningen synes behofvet af ifrågavarande extra lärare vid tekniska högskolan vara ådagalagd, hvadan utskottet hemställer,

att Riksdagen må till arfvode åt en extra lärare i elektroteknik vid tekniska högskolan å extra stat för år 1909 anvisa ett belopp af 2,000 kronor.

Stockholm den 1 maj 1908.

På statsutskottets vägnar:

P. PEHRSON.
